

Zilah története

Zilah (e. [ˈzilax] vagy [ˈzilaj], románul *Zalău*, németül *Zillenmarkt*, korábban *Waltenberg*) megyei jogú város Romániában Szilágy megyében. A város Szilágy megye mai székhelye, 1972 óta municípium.

Zilah látképe

Története

Kolozsvártól 86 km-re északnyugatra a Zilah-patak két partján fekszik. A 20. században Vártelek (Ortelec) falut csatolták hozzá, ma Felsőnyárló (Stâna) is hozzá tartozik.

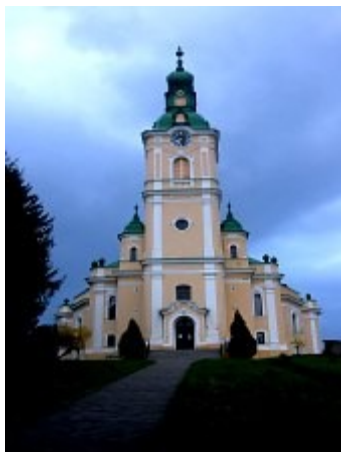
A Zilah név eredetére többféle magyarázat is van. Az egyik szerint török eredetű, fegyvert jelent. Voltaképp azt az övet jelenti, a melybe fegyverét dugja az ember: *Silah* és *silaj* (ejtsd: szilach, szilaj)» Úgy látszik tehát, hogy avar telep lehetett, mert az avar nép nyelve török volt. Felmerül a szláv eredet lehetősége is, Dr. Asbóth Oszkár is ezt a változatot támogatja. "Dr. Pethő Sándor a Szilágy 1900. évi 15. számában följegyez néhány szót Zilah nevééről. A hercegovinai Focsa községtől délnyugatra, talán már a montenegrói határban, félkör alakú hegy van, melyet Zilajnak neveznek. Zilaj, mint ő hiszi, délszláv nyelven jelent övet, a mi alapon ő azt tartja, hogy Zilah neve a dákoktól maradt ránk. Ázsia keleti szélén szintén van Zilah nevű helység."

Anonymus krónikájában *Zyolc* és *Ziloc* néven szerepel, 1220-ban a Váradi Regestrumban *villa Ziloc*. 1246-ban *curtis pontificalis Zijlac*, 1281-ben és 1318-ban *Zylah*, 1344-ben *Zylach*, 1473-ban *oppidum Zylah*, 1750-ben *Zilach*, 1601-ben *Zila*, népies alakja *Zilaj*, és később honosodik meg a ma is használt Zilah név.

A város területe már a rómaiak által is ismert volt, erre utal a határában található őrtorony és római út maradványa. A települést 1150-ben *Zyloc* néven említik először. A városnak 13. századi többször átépített református temploma van, mely mai formáját az 1907-es felújítással nyerte el. 1876-ig Közép-Szolnok vármegye központja, 1876-tól Közép-Szolnok vármegye és Kraszna vármegye egyesítése által létrejött Szilágy vármegye és Zilahi járásának székhelye a trianoni békeszerződésig. 1940-ben a magyar bevonuláskor a román ellenállásnak román adatok szerint 21 román halálos áldozata volt.

Látnivalók

- Református temploma 13. századi eredetű.

- Báró Wesselényi Miklós az árvízi hajós szobra – Fadrusz János alkotása – a főtérvégében áll, földosztás közben ábrázolja a nagy reformkori politikust.

- A várostól 1,5 km-re 450 m magasan római út és 2. századi őrtorony maradványai láthatók.
- A városi múzeumban kiállítás látható az itt talált római emlékekből.

- Zilahi Elméleti Líceum Wesselényi-kollégium – "Colegiul Național Silvania" – Ady Endre egykori iskolája.

- Szilágy Megyei Történelmi és Szépművészeti Múzeum

Testvérvárosok

- Gyula, Magyarország
- Haegebostadt, Norvégia
- Imola, Olaszország
- Kvinesdal, Norvégia
- Nagybánya, Románia
- Szentendre, Magyarország

forrás

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Zilah>